

komst er meget stor nu om Dage, hvor Folk bedre forstaa at bedømme Værdien af den Undervisning, der gives, end for et halvt eller et helt Aarhundrede siden, da Oehlenschläger sad i Madamme-Skole. I alt Fald har Kommunen Ret til, hvis Undervisningen er ganske utilladelig daarlig, at kræve Børnene indmeldte i den offentlige Skole; det kan man gøre overalt, hvor en privat Skole er utilladelig tarvelig. Det er imidlertid en Grund, som maaske kan have haft nogen Betydning i tidligere Tider, det tør jeg ikke benægte.

Men det ærede Medlem endte saa sine Bemærkninger til mig med at tilbyde Samarbejde imellem os. Han vilde gaa med til at faa den københavnske Betalings-skole afskaffet og nedlagt, naar han saa kunde faa min Medvirkning til at faa indført en obligatorisk Fællesskole — jeg tror, det var det Udtryk, det ærede Medlem brugte. Det er Tvangsskolen fra i Fjor, der atter stikker Hovedet frem i Folketingets Sal, Tvangsskolen, der etableres ved, at Lovgivningen forandres derhen, at den offentlige Skole skal søges af alle, være den eneste anerkendte Skole, der gives; alle Forældre have at sende deres Børn i den. Den Tanke kom stærkt frem i Fjor under Debatten om den nye Lærerlønningsslov og staar jo for Resten ogsaa paa Socialdemokraternes Program. Men den Pris gaar jeg ikke med til at give for at komme i Samarbejde med det ærede Medlem om Skolespørgsmaalet; det er for høj en Pris. Jeg tror ikke, en eneste Venstremænd gaar med til at indføre en Tvangsskole i den Forstand, at alle ved Lov, Tvang og Magt skulle føres ind i den samme Skole. Det er jo en afgjort og absolut Underkendelse af den personlige Afgørelse paa Omraader, hvor den ikke maa krænkes, og hvor Venstremænd ikke ville tillade, at den krænkes. Vi have jo set noget saadant ske i Frankrig, idet franske Socialdemokrater og Venstremænd i Forening have lukket de religiøse Foreningers frie Børneskoler, og det vandt jo Bifald herhjemme, navnlig fra Socialdemokraternes Side. Men det danske Venstre gaar, som jeg sagde i Fjor, da vi forhandlede samme Emne, sikkert aldrig med dertil. Det vilde være en Ombytning af personlig Afgørelse med Flertals-

afgørelse i aandelige Spørgsmaal, som vi til det yderste ville væge os imod, og den Tanke kan kun opstaa i en socialistisk Hjerne, havde jeg nær sagt. Den kan drøftes, i Teorien kan den godt have en tiltalende Side, men i de praktiske Forhold vil det vise sig som en Vold mod de enkelte Personers Overbevisning.

Jeg fremsætter det Spørgsmaal: Vilde det være rigtigt at tvinge kristne Forældre til at sætte deres Børn i en offentlig Skole, hvis Ledelse forkyndte den Lærdom, at Videnskaben havde nu fastslaaet, at den menneskelige Sjæl dør med Leget? — Jeg nævner det Tilfælde, fordi det nylig har været omtalt af Johannes Jørgensen, at en bekendt københavnsk Skolemand har skrevet, at nu var Videnskaben naaet til at fastslaa det som godtgjort, at den menneskelige Sjæl ikke havde nogen Tilværelse ud over den legemlige Død. Vilde det nu være forsvarligt, om et socialistisk Styre tvang kristne Forældre til at sende deres Børn i denne obligatoriske Fællesskole, hvor Ledelsen forkyndte de Lærdomme? Det kan jeg ikke tro, i alt Fald vilde det være en saa brutal Fornægtelse af den menneskelige Ret til at bestemme sig frit i den Slags Spørgsmaal, at det vilde vække en Storm af Uvillie, naar det skulde praktiseres, lige saavel som det modsatte Tilfælde: at man tvang Børn fra ikke kristne Hjem til at gaa i en Fællesskole, en Tvangsskole, som ledes af mørke pietistiske Lærere (Afbrydelse). Nej, det gør man ikke. En saadan Anvendelse af Tvang vil Venstre hos os sikkert aldrig gaa med til. Rigtignok fik jeg en ængstelig Fornemmelse, da jeg for en Tid siden læste Forhandlingerne mellem Dr. Starcke og Partifæller indenfor hans egen Kreds og saa, at han havde maattet kæmpe haardt og ihærdigt for at faa optaget paa Odenseprogrammet den Bestemmelse med Hensyn til Skolespørgsmaalet, at det offentlige ogsaa vilde støtte den private Skole. At det virkelig skal have været diskuteret, det Spørgsmaal, om man skulde staa paa den rene Tvangsskole, som hører til Socialdemokratiets Program, at det virkelig er drøftet, synes altsaa at besvares bekræftende af den Brevveksling, af den Artikelrække, der udveksledes mellem Dr. Starcke og et æret Medlem her